

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра фізіології людини і тварин

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ОХОРОНА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

підготовки здобувачів освіти *першого (бакалаврського) рівня*
добувачів освіти першого (бакалаврського) рівня
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)
спеціалізації 014.022 Німецька мова та зарубіжна література
освітньо-професійної програми Середня освіта. Німецька та англійська мови.
Зарубіжна література

Луцьк – 2024

Силабус нормативного освітнього компонента «ОХОРОНА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ» здобувачів освіти *першого (бакалаврського) рівня* галузі знань 01 Освіта / Педагогіка *спеціальності* 014 Середня освіта *предметної спеціальності* 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) *спеціалізації* 014.022 Німецька мова та зарубіжна література *освітньо-професійної програми* Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література

Розробник: Дмитроца Олена Романівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології людини і тварин

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. О. М. БЄЛИХ

Затверджено на засіданні кафедри фізіології людини і тварин
протокол № 1 від 31.08.2024 р.

Завідувач кафедри:

доц. Тетяна КАЧИНСЬКА

Силабус затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету біології та лісового господарства

Протокол № 1 від 14.09. 2024 року.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) 014.022 Німецька мова та зарубіжна література Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 1-й
		Семестр 2-ий
		Лекції 20 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні заняття 24 год.
		Самостійна робота 40 год.
		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

ПІБ	<u>Дмитроца Олена Романівна</u>
Науковий ступінь	Кандидат біологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри фізіології людини і тварин
Комунікація із студентами	+38 0502218285 e-mail: Dmytroca.Olena@vnu.edu.ua
Посилання на електронний курс	https://teams.microsoft.com/l/team/19%3a9GtuV-t6RUBY6TwC7dPSkfCgiR1uY2vJ3dbR5giVEjs1%40thread.tacv2/conversations?groupId=615e0249-1103-4583-972b-c22a9853f962&tenantId=79cf2153-dcef-4e36-ab8c-89480b2366aa
Розклад занять	http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi

III. Опис освітнього компонента

Анотація. Силабус нормативного освітнього компонента (ОК) «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта. Німецька та англійська мови. Зарубіжна література».

1. Викладання ОК спрямоване на набуття здобувачами освіти ґрунтовних знань та умінь, необхідних для здійснення професійної педагогічної діяльності. Здобувачі освіти знайомляться з особливостями освітнього процесу.

Предмет вивчення: здоров'язбережувальна компетентність через опанування знаннями про функціонування організму людини як цілісної системи, чинники захворюваності, практичні прийоми і навички оцінювання функціонального стану систем організму, домедична допомоги в загрозливих для життя станах.

2. Пререквізити. ОК базується на знаннях, навичках й уміннях, котрі засвоєнні під час опрацювання ОК ОПП «Вступ до спеціальності», «Психологія», а також щкільних курсів з біології та екології, основ здоров'я.

Постреквізити. Знання, навички й уміння, котрі отримує здобувач освіти у ході засвоєння курсу «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» стануть необхідною основою для вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Інформаційно-комунікативні технології в освіті», «Педагогіка», «Інклюзивна освіта» та ОК, пов'язаних з методиками навчання; а також для успішного проходження навчальної, ознайомлювальної педагогічної та виробничих педагогічних практик.

3. Мета і завдання освітнього компонента. Мета вивчення ОК «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу» – формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фахівців, направленої на збереження й зміцнення здоров'я під час освітнього процесу через усвідомлення необхідності найбільшої цінності здоров'я; отримання ґрунтовних знань про ріст і розвиток людського організму, його специфіку у кожному віковому періоді, а також про гігієнічні вимоги і нормативи, необхідні для створення оптимальних умов освітнього середовища; набуття здобувачами загальних компетентностей щодо здійснення безпечної професійної діяльності та формування соціально відповідальної поведінки з дотриманням норм здорового способу життя, гарантування безпеки цивільного населення у разі можливої надзвичайної ситуації, збройної агресії та адекватної поведінки в складних умовах бойових дій; формування здоров'язбережувальної компетентності, направленої на забезпечення підтримки життя людини, яка знаходиться в невідкладному стані.

Завдання освітнього компонента: розглянути особливості життєдіяльності організму в різні періоди онтогенезу; формування здоров'язбережувальної компетентності через опанування знаннями про функціонування організму людини як цілісної системи, чинники захворюваності, основні патологічні процеси, та практичними прийомами і навичками оцінювання функціонального стану систем організму, а також домедичної допомоги в загрозливих для життя станах.

Результати навчання (компетентності).

Зміст курсу спрямований на формування таких загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК 7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 9. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу; визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності здобувачів; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність переносити системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету

ФК 4. Здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти, засобами німецької, другої іноземної мов та зарубіжної літератури та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісні ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК 7. Здатність підтримувати особисте фізичне та психоемоційне здоров'я під час професійної діяльності, організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з ними щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в здобувачів освіти культуру здорового й безпечного способу життя.

ФК 17. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища та педагогічну підтримку осіб з особливими освітніми потребами й усіх здобувачів освіти з урахуванням їхніх вікових та інших індивідуальних особливостей.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Називати і пояснювати принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я здобувачів освіти (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

ПРН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН 11. Виявляти навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснювати необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 13. Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 23. Уміти критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

IV. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього (год.)	Лек. (год.)	Практ. (год.)	Конс. (год.)	Сам. роб. (год.)	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Вступ до вивчення дисципліни «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Вікові особливості функціональних систем людини та гігієнічні вимоги, які забезпечують їх нормальний розвиток.						
Тема 1. Вступ. Значення освітнього компоненту «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Поняття «освітнє середовище» та «учасники освітнього середовища» Фактори освітнього середовища. Принципи безпечності освітнього середовища.	3	1	-	-	2	-
Тема 2. Загальні закономірності росту і розвитку організму. Поняття про онтогенез. Вікова періодизація. Характеристика основних етапів онтогенезу.	5	1	2	-	2	Т (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 3. Морфо-функціональні та вікові особливості опорно-рухового апарату (ОРА) людини. Вікові особливості рухових навичок і координації руху. Рухова активність та її вплив на організм у різні етапи онтогенезу. Профілактика захворювань ОРА.	6	2	2	-	2	УО (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 4. Вікові особливості розвитку нервової системи (НС). Гігієна НС.	4	1	-	-	3	-
Тема 5. Онтогенез сенсорних систем. Профілактика захворювань певних сенсорних систем.	5	1	2	-	2	Т (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 6. Вища нервова діяльність (ВНД). Основні етапи розвитку ВНД. Неврози та їх профілактика. Соціалізація особистості.	8	2	2	1	3	УО (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 7. Фізіологічні особливості вегетативних функцій, їх вікові зміни. Гігієна харчування.	11	3	4	1	3	Т (2,5), УО (2,5) ВПР (2,5*2) / 10

Тема 8. Вікові особливості ендокринної системи. Уявлення про стрес, його стадії. Проблеми статевого виховання дітей та підлітків.	7	1	2	1	3	УО (2,5), ВПР (2,5) / 5
<i>Рефлексивний щоденник до змістового модулю 1</i>						РЩ / 4
<i>Підсумкова контрольна робота № 1</i>						Т (10), ПВ (3), К-3 / 16
Разом за змістовим модулем 1	49	12	14	3	20	50
<u>Змістовий модуль 2. Медико-біологічні основи здоров'я. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти</u>						
Тема 9. Здоров'я та його виміри. Принципи формування здорового способу життя. Валеологія і санологія. Шкідливі звички і девіантна поведінка.	7	1	2	-	4	Т (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 10. Людина і навколишнє середовище – проблема адаптації та дезадаптації. Особливості перебігу інфекційних захворювань. Роль санітарної культури населення у попередженні інфекційних захворювань.	6	1	-	1	4	-
Тема 12. Гігієна освітнього процесу. Внутрішні та зовнішні чинники захворювань педагогів, професійні захворювання педагогів, профілактичні заходи та відновлювальні методики.	10	2	4	-	4	Т (2,5) , УО (2,5), ВПР (2,5*2) / 10
Тема 13. Безпека населення у надзвичайних ситуаціях та в умовах сьогодення.	9	2	2	1	4	УО (2,5), ВПР (2,5) / 5
Тема 14. Основи домедичної допомоги.	9	2	2	1	4	УО (2,5), ВПР (2,5) / 5
<i>Рефлексивний щоденник до змістового модулю 2</i>						РЩ / 4
<i>Підсумкова контрольна робота № 2</i>						Т (10), ПВ (3), К-3 / 16
Разом за змістовим модулем 2	41	8	10	3	20	45
Всього за змістові модулі	90	20	24	6	40	100
Всього годин / Балів	90	20	24	6	40	100

*Форма контролю: Т – тести; УО – усне опитування (ДС/ДБ – дискусія/дебати, РМГ – робота в малих групах, К-3 – кейс-задача); ВПР – виконання практичної роботи; ПКР (Т, ПВ, К-3) – підсумкова контрольна робота (тести, письмова відповідь на запитання, кейс-задача), РЩ- рефлексивний щоденник

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Методика оцінки фізичного розвитку як показника здоров'я.	2
2	Вікові особливості опорно-рухового апарату Руховий режим та його фізіолого-гігієнічне обґрунтування.	2
3	Вікові особливості сенсорних систем. Гігієна зору.	2
4	Вища нервова діяльність та її вікові особливості.	2
5	Визначення функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем.	2
6	Гігієна харчування осіб різних вікових груп.	2
7	Вікові особливості ендокринної системи. Проблеми статевого виховання.	2
8	Методи оцінки стану здоров'я. Основи особистої гігієни.	2
9	Мікроклімат навчального/виробничого приміщення. Вплив умов праці на здоров'я та працездатність людини.	2
10	Гігієнічна оцінка освітнього процесу (в т. ч. дистанційного формату). Вимоги до спеціалізованих кабінетів ЗЗСО. Санітарно-гігієнічні норми і правила роботи за комп'ютером.	2
11	Основні поняття та сучасні проблеми життєдіяльності людини.	2
12	Основні принципи надання домедичної допомоги у разі загрозливих для життя станів	2
Разом		24

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

Самостійна робота здобувача є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових занять, без участі викладача.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до практичних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий у табл.). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру практичних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на практичних заняттях та на підсумкових контрольних заняттях під час вивчення відповідних тем. Здобувачам рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та ресурси Інтернету.

Таблиця 4

№ з/п	Завдання на самостійну роботу	Кількість годин
Змістовий модуль № 1. Вступ до вивчення дисципліни «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Вікові особливості функціональних систем людини та гігієнічні вимоги, які забезпечують їх нормальний розвиток.		
1	Тема 1. Проблеми розвитку системи освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти. Кодекс безпечного освітнього середовища.	2
2	Тема 2. Роль спадковості і середовища у розвитку деяких фізичних і психічних ознак організму людини. Основні спадкові патології	2

	організму. Критерії оцінки шкільної зрілості.	
3	Тема 3. Підтримання здорового стану хребта і нормальної постави тіла. Анатомічні деформації стопи. Характеристика причин і ознак травматичних ушкоджень (закритих і відкритих переломів кісток, закритих і відкритих травмах голови, хребта, грудної клітки, живота, тазу, вивихів суглобів, забоїв).	2
4	Тема 4. Психічне здоров'я; фактори, які на нього впливають. Функціональне дозрівання кори і підкіркових структур мозку в різні вікові періоди.	3
5	Тема 5. Набуті та вроджені вади сенсорних систем та їх профілактика	2
6	Тема 6. Розумова і фізична працездатність. Втома, її фізіологічна сутність та діагностика. Перевтома як патологічний стан. Порушення депресивного спектру, підвищений рівень тривожності та агресивності, самоушкоджувальна поведінка та суїцидальні спроби у дітей та підлітків. Системні неврози дітей шкільного віку. Роль учителя в їх попередженні	3
7	Тема 7. Органи та системи внутрішніх органів. Гігієна серцево-судинної системи. Механізм вдиху та видиху. Особливості дихання при зміні атмосферного тиску. Поняття про гіпоксію. Захворювання шлунково-кишкового тракту та їх профілактика. Формування механізмів регуляції температури тіла у постнатальному онтогенез. Морфо-функціональна характеристика видільної системи в різні періоди онтогенезу. Порушення видільної функції у дітей та підлітків, причини і профілактика.	3
8	Тема 8. Статевий розвиток дітей та підлітків. Вікові особливості ендокринної регуляції в організмі. Попередження вагітності і абортів у неповнолітніх.	3
Всього самостійна робота за змістовий модуль 1		20
Змістовий модуль 2. Медико-біологічні основи здоров'я. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності у закладах освіти		
1	Тема 9. Соціальні аспекти здоров'я. Екологія людини, як комплексна наука про взаємодію людини з навколишнім середовищем. Антропогенні зміни в природному середовищі та їх вплив на здоров'я. Основні фактори зовнішнього середовища, які різко впливають на стан здоров'я людини. Профілактичні заходи, які зменшують ефект негативних факторів довкілля. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань.	4
2	Тема 10. Електромагнітні поля у виробничому середовищі. Ультрафіолетове та видиме випромінювання. Лазерне випромінювання. Виробничий пил. Ультразвук, інфразвук як виробничі фактори. Гігієнічні основи виробничої вентиляції. Гігієна праці жінок та підлітків. Гігієна праці осіб старшого віку та інвалідів. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.	4
3	Тема 12. Документація освітнього процесу зі збереження здоров'я школярів. Вплив дистанційного навчання на здоров'я учасників освітнього процесу. Поняття про насильство, булінг (цькування) та	4

	кібербулінг (цькування в Інтернеті). Запобігання під час навчання проявам насильства та булінгу (цькування), порушенням прав дитини, зокрема шляхом використання Інтернету.	
4	Тема 13. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.	4
5	Тема 14. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CABCS, MARCH). Порядок надання домедичної допомоги особам у разі невідкладних станів. Методи та прийоми транспортування постраждалих із травмами. Балістика: дія кулі та осколків на органи й тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога. Основи десмургії	4
Всього самостійна робота за змістовий модуль 2		20
Всього самостійна робота з дисципліни		40

Питання до заліку

1. Значення освітнього компоненту «Охорона життя і здоров'я учасників освітнього процесу». Поняття «освітнє середовище» та «учасники освітнього середовища» Фактори освітнього середовища. Принципи безпечності освітнього середовища.
2. Проблеми розвитку системи освіти. Внутрішня система забезпечення якості освіти. Кодекс безпечного освітнього середовища.
3. Загальні закономірності росту і розвитку організму. Поняття про онтогенез. Вікова періодизація. Характеристика пре- та постнатального онтогенезу.
4. Роль спадковості і середовища у розвитку деяких фізичних і психічних ознак організму людини. Основні спадкові патології організму. Критерії оцінки шкільної зрілості.
5. Морфо-функціональні та вікові особливості ОРА людини.
6. Вікові особливості рухових навичок і координації руху. Рухова активність та її вплив на організм у різні етапи онтогенезу. Профілактика захворювань ОРА.
7. Підтримання здорового стану хребта і нормальної постави тіла. Анатомічні деформації стопи. Характеристика причин і ознак травматичних ушкоджень (закритих і відкритих переломів кісток, закритих і відкритих травмах голови, хребта, грудної клітки, живота, тазу, вивихів суглобів, забоїв).
8. Вікові особливості розвитку НС.
9. Гігієна НС.
10. Психічне здоров'я; фактори, які на нього впливають. Функціональне дозрівання кори і підкіркових структур мозку в різні вікові періоди.
11. Онтогенез сенсорних систем.
12. Профілактика захворювань певних сенсорних систем. Набуті та вроджені вади сенсорних систем та їх профілактика.
13. Вища нервова діяльність. Основні етапи розвитку ВНД.
14. Неврози та їх профілактика. Соціалізація особистості.
15. Розумова і фізична працездатність.
16. Втома, її фізіологічна сутність та діагностика. Перевтома як патологічний стан.

17. Порушення депресивного спектру, підвищений рівень тривожності та агресивності, самоушкоджувальна поведінка та суїцидальні спроби у дітей та підлітків.
18. Системні неврози дітей шкільного віку. Роль учителя в їх попередженні.
19. Фізіологічні особливості вегетативних функцій, їх вікові зміни. Гігієна харчування.
20. Гігієна серцево-судинної системи. Особливості дихання при зміні атмосферного тиску. Поняття про гіпоксію.
21. Порушення харчування. Захворювання шлунково-кишкового тракту та їх профілактика.
22. Формування механізмів регуляції температури тіла у постнатальному онтогенезі.
23. Морфо-функціональна характеристика видільної системи в різні періоди онтогенезу. Порушення видільної функції у дітей та підлітків, причини і профілактика.
24. Вікові особливості ендокринної системи. Уявлення про стрес, його стадії. Проблеми статевих виховання дітей та підлітків.
25. Статевий розвиток дітей та підлітків. Попередження вагітності і абортів у неповнолітніх.
26. Здоров'я та його виміри. Принципи формування здорового способу життя. Валеологія і санонологія. Шкідливі звички і девіантна поведінка.
27. Людина і навколишнє середовище – проблема адаптації та дезадаптації.
28. Сутність довголіття. Соціальні аспекти здоров'я.
29. Екологія людини, як комплексна наука про взаємодію людини з навколишнім середовищем. Антропогенні зміни в природному середовищі та їх вплив на здоров'я.
30. Основні фактори зовнішнього середовища, які різко впливають на стан здоров'я людини. Профілактичні заходи, які зменшують ефект негативних факторів довкілля. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань.
31. Особливості перебігу інфекційних захворювань. Роль санітарної культури населення у попередженні інфекційних захворювань.
32. Гігієна освітнього процесу. Внутрішні та зовнішні чинники захворювань педагогів, професійні захворювання педагогів, профілактичні заходи та відновлювальні методики.
33. Документація освітнього процесу зі збереження здоров'я школярів.
34. Вплив дистанційного навчання на здоров'я учасників освітнього процесу. Поняття про насильство, булінг (цькування) та кібербулінг (цькування в Інтернеті). Запобігання під час навчання проявам насильства та булінгу (цькування), порушенням прав дитини, зокрема шляхом використання Інтернету.
35. Безпека населення у надзвичайних ситуаціях та в умовах сьогодення.
36. Електромагнітні поля у виробничому середовищі. Ультрафіолетове та видиме випромінювання. Лазерне випромінювання.
37. Виробничий пил. Ультразвук, інфразвук як виробничі фактори.
38. Гігієнічні основи виробничої вентиляції.
39. Гігієна праці жінок та підлітків. Гігієна праці осіб старшого віку та інвалідів.
40. Засоби індивідуального захисту від шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища.
41. Критерії переходу небезпечної події у надзвичайну ситуацію, характерні показники класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій та їхні порогові значення.
42. Нормативно-правові акти, які регулюють ядерну та радіаційну безпеку в Україні.
43. Особливості наслідків аварій на атомних електростанціях та заходи захисту в умовах радіаційної аварії. Умовні позначення аварій з викидом (загрозою викиду) радіоактивних речовин. Знаки небезпеки для маркування небезпечних вантажів як засіб попередження особи про потенційну загрозу виникнення надзвичайної ситуації.
44. Інформаційна безпека під час надзвичайних ситуацій та війни.
45. Основи домедичної допомоги
46. Алгоритми надання домедичної допомоги в мирний час та в умовах бойових дій (ABC, CAB, CAB, MARCH).

47. Балістика: дія кулі та осколків на органи й тканини. Механізм мінно-вибухової травми та відповідна домедична допомога.
48. Основи десмургії

VI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних робіт є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі не повинні спізнюватися на заняття. Усі здобувачі перед початком практичних робіт (на першій парі) проходять інструктаж з техніки безпеки. Перед початком заняття здобувачі повинні вимкнути звук засобів зв'язку (мобільний телефон, смарт-годинник тощо). За активність на лекціях можна отримати додаткові бонусні бали (1 бал за лекційне заняття, таким чином можна отримати 10 балів).

Здобувачі повинні здійснювати попередню підготовку до практичних занять згідно з переліком рекомендованих джерел. До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note) для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua. Корпоративна пошта з паролем видається методистом деканату факультету іноземної філології.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Здобувач має отримати оцінку на кожному практичному занятті (тривалість заняття – 2 академічні години (1 пара)). У разі пропуску практичного заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати на консультаціях за графіком відпрацювання практичних занять, але не пізніше останнього тижня у відповідному семестрі. Відвідування занять здобувачами є обов'язковим та дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету) або може бути відпрацьоване на консультаціях відповідно до встановленого порядку.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема: усне опитування (дискусія/дебати, робота в малих групах, кейс-задачі), розв'язування тестів. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За теоретичну підготовку до певного практичного заняття студентами денної форми навчання максимальна оцінка 2,5 бали. Оцінка за кожен виконаний практичний модуль включає також 2,5 бали за виконання усіх завдань та оформлення роботи. Здобувачі освіти заповнюють також рефлексивний щоденник до кожного змістового модулю (по 4 бали за кожен рефлексивний щоденник).

Підсумкова контрольні роботи (включає тести, відкрите питання, кейс-задачу) здійснюється після завершення вивчення тем змістових модулів та проводяться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом. Максимальний бал, отриманий за

модульні контрольні роботи, становить 32 бали (по 16 балів за кожну підсумкову контрольну роботу).

Форма підсумкового контролю з дисципліни – залік. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність при вивченні ОК становить 100 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 60 балів. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих здобувачем освіти оцінок під час вивчення дисципліни впродовж семестру.

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача за умови, що здобувач виконав ті види навчальної роботи, які визначено цим силабусом. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач набрав менше, ніж 60 бали, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює деканат факультету.

У разі наявності документа, що засвідчує навчання на сертифікованих курсах, онлайн-курсах, які дотичні до тем дисципліни, можливе зарахування певної кількості годин (за попереднім погодженням з викладачем), відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/mlmai>).

Рекомендовані платформи для проходження навчання у неформальній освіті:

Центр Громадського здоров'я МОЗ України <https://portal.phc.org.ua/en/>

Prometheus + <https://prometheus.org.ua/> Перша домедична допомога в умовах війни

Цивільна оборона та захист у надзвичайних ситуаціях https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CIVIL101+2022_T3

https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2

Всеосвіта <https://vseosvita.ua/webinar>

UNICEF Ukraine <https://www.unicef.org/ukraine/>

Курси першої допомоги <http://surl.li/mlmbo>

Курси з Цивільного захисту <https://education.profitteh.kiev.ua/course/view.php?id=77>

Навчання з питань радіаційної безпеки посадових осіб та спеціалістів закладів охорони здоров'я <http://do.ohrantruda.com/course/view.php?id=23>

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання курсу відбувається в команді освітнього середовища Microsoft Office 365 відповідно до [Положення про дистанційне навчання у ВНУ імені Лесі Українки](http://surl.li/eftrl) (<http://surl.li/eftrl>) та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачу необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально); не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць та ін. необхідно вказувати посилання на першоджерело.

На практичних заняттях під час усного опитування, під час написання підсумкової контрольної роботи та під час підсумкового оцінювання студентам дозволяється користуватися

методичними рекомендаціями, санітарним регламентом тощо. Списування під час поточного контролю, підсумкових контрольних робіт заборонені (в т. ч. із використання мобільних девайсів). Використання гаджетів та персональних комп'ютерів передбачено під час дистанційного навчання та проходження online тестування.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Посідання навчання та досліджень. Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, зокрема, написання та опублікування наукових тез та статей з тематики освітнього компоненту. За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт за тематикою ОК й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу не може перевищувати 68 балів.

Дуальна освіта при викладанні дисципліни. За умови, якщо студент виконує навчальний план за дуальною формою здобуття професійної освіти, йому може бути зарахована тема або модуль відповідно до Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти (https://ed.vnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/08/2022_Положення_про_дуал_ну_освіту_ред.pdf).

Критерії оцінювання навчальних досягнень під час аудиторних занять

Таблиця 5

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
2 бали	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
1,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

1 бал	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
0,5 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Алексєєва Т. М. Вікова фізіологія та валеологія: курс лекцій. Кременчук: Методичний кабінет, 2019. 115 с.
2. Безпека життєдіяльності та цивільний захист [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інженерно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 5,51 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 267 с.
3. Дмитроца О. Р., Коржик О. В., Білецька О. А. Вікова фізіологія з основами гігієни : навч. посібник для самостійної роботи студентів. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 1 електрон. опт. диск (CDROM). Об'єм даних 1,88 Мб
4. Дмитроца О. Р., Коржик О. В. Гігієна та екологія (модуль: спеціальні питання гігієни та екології). Частина 1 . Матеріали для самостійної підготовки : начальний підручник. Луцьк, 2023. 618 с. (гриф ВНУ імені Лесі Українки «Рекомендовано», витяг з протоколу засідання вченої ради № 14 від 24.11.2022 р.).
5. Дмитроца О.Р., Коржик О.В. Оцінка деяких показників фізичного здоров'я першокласників в умовах Нової Української школи. Acta Paedagogica Volyniensis, Вип. 2, 2023. Вип. 2. С. 26-33.
6. Домедична допомога в умовах бойових дій: Методичний посібник / В.О. Крилюк, Д.М. Сурков, С.О. Гурєв, та ін. ТОВ «Ожива», 2022. 76 с.

7. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. Посіб. / за заг. Ред. Цюман Т. П. К. : 2018. 56 с.
8. Коцан І. Я., Швайко С. Є., Дмитроца О. Р. Вікова фізіологія: навч. Посіб. Для студ. Вищ. Навч. Закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 376 с.
9. Коцур Н. І., Буц М. А. Вікова анатомія та фізіологія: Навчально-методичний посібник. Переяслав, 2021. 220 с.
10. Кулешов М. М., Садковий В. П., Тютюник В. В. Державна система цивільного захисту: навч. Посіб. Х.: НУЦЗУ, 2020. 232 с.
11. Маслова О.В. Сучасні вимоги охорони праці у закладах освіти України: електронний навчальний курс. Біла Церква, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2022. 80 с.
12. Маслова О.В., Гончарова І.П. Ризикорієнтовані підходи в охороні праці: електронний навчальний курс. Біла Церква, БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН УКРАЇНИ, 2023. 76 с.
13. Методичні рекомендації «Організація безпечного освітнього середовища в умовах воєнного стану» / укладачі О. М. Грушевенчук, Л. М. Богданович, О. Г. Мулько, С. М. Сарай. Луцьк. Навчально-методичний центр цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Волинської області, 2022, с. 49.
14. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 420 с.
15. Соколовська О.С. Анатомія та вікова фізіологія з основами медичних знань (в таблицях та малюнках): навчально-методичний посібник. Миколаїв: Іліон, 2021. 252 с.
16. Цивільний захист / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 264 с.
17. Dmytrotsa O., Korzhyk O., Demchuk V. Assessment of teenagers' physical health indicators in terms of distance learning. Contemporary technologies and society: innovations, artificial intelligence, and challenges. Collective Scientific Monograph. Katowice 2023. P. 702.
18. Korzhyk O., Dmytrotsa O. Distance learning influences on the psycho-hygienic aspects of the motivation behavior of students of medical and biological specialties in terms of pandemic and martial law state. Studies in Comparative Education. 2022. No 2. <https://doi.org/10.31499/2306-5532.2.2022.270953>

Важливі навички в періоди стресу: ілюстроване керівництво. Європейський регіональний офіс Всесвітньої організації охорони здоров'я. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/339150>.

Керівництво з надання першої психологічної допомоги для Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Довідковий центр з психосоціальної підтримки МФЧХ. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pscentre.org/wpcontent/uploads/2019/05/PFA-Guide-low-res.pdf>

Пам'ятка щодо правил поведінки (порядку дій) населення у разі виявлення підозрілого об'єкта, вибухонебезпечного предмета. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/pravila.pdf>.

Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua>.

Сайт Ради національної безпеки і оборони України: <https://www.rnbo.gov.ua/>.

Сайт Міністерства оборони України: <https://www.mil.gov.ua/>.

Сайт Міністерства охорони здоров'я України: <http://www.moz.gov.ua>.

Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: <https://www.dsns.gov.ua/>.

Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста: <http://www.icrc.org>.

Сайт Товариства Червоного Хреста України: <http://www.redcross.org.ua>.

Сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я: <https://www.who.int>.

Безкоштовний онлайн курс *«Базова психологічна допомога в умовах війни»*. — [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:Prometheus+BPA101+2022_T2/about.

Програма від ЮНІСЕФ «Навчаємося мінної безпеки всією родиною». Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/mine-safety-for-the-family>.

Безкоштовний онлайн курс *«Навчання з попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів»*. — [Електронний ресурс]. Режим доступу:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UDA+PRE101+2022_T2/about.

Безкоштовний онлайн курс для учасників освітнього процесу *«Домедична допомога»*. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Med+1/about>.

Канал youtube «Перша допомога» з навчальними відеороліками від БО Мальтійська Служба Допомоги. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.youtube.com/@user-gr4bx7fw5w/about>.

Якість повітря в Україні. — [Електронний ресурс]. Режим доступу:

<https://www.iqair.com/ukraine>.

У разі надзвичайної ситуації або війни. — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.mil.gov.ua/content/pdf/NS-WAR.pdf>.